

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat tanácsi irányelvre a 77/388/EGK irányelvnek a hozzáadottérték-adó (*) kivetésére vonatkozó eljárás egyszerűsítésére, illetve az adókijátszások és adókikerülések megakadályozására szolgáló egyes intézkedések, valamint egyes eltéréseket biztosító határozatok megszüntetése tekintetében történő módosításáról”

COM(2005) 89 final – 2005/0019 (CNS)

(2006/C 65/19)

2005. április 14-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 93. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a kftenti tárgyban.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Gazdasági és Monetáris Unió, gazdasági és társadalmi kohézió” szekció 2005. november 8-án elfogadta véleményét (előadó: Viliam Páleník).

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2005. december 14–15-én tartott 422. plenáris ülésén (a 2005. december 15-i ülésnapon) 69 szavazattal 1 ellenében, 3 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Bevezetés

1.1 2005 márciusában az Európai Bizottság javaslatot nyújtott be egy, a hatodik forgalmiadó-irányelvet (77/388/EGK) módosító tanácsi irányelvre⁽¹⁾ a hozzáadottérték-adó beszedésének egyszerűsítése, valamint az adókijátszások és adókikerülések megakadályozásához való hozzájárulás végett.

1.2 A hatodik forgalmiadó-irányelv 27. cikke szerint a Tanács az adó-megállapítási eljárás egyszerűsítése, illetve az adókijátszás megakadályozása érdekében a Bizottság javaslata alapján engedélyezheti bármely tagállamnak az irányelv rendelkezéseitől eltérő különleges intézkedések bevezetését vagy kiterjesztését. Ezt a rendelkezést igen gyakran igénybe veszik: jelenleg a tagállamok több mint 140 eltéréssel élhetnek. Az Európai Bizottság úgy becsüli, hogy az eltérések száma az új tagállamoknak köszönhetően a közeljövőben tovább emelkedik.

2. Az Európai Bizottság javaslata – COM(2005) 89 final

2.1 A HÉA-rendszer belső piaci működésének javítását célzó stratégia⁽²⁾ részeként az Európai Bizottság a nagyszámú különleges eltérés ésszerűsítésébe kezdett. Számos ilyen eltérés hatékonyan bizonyult, és több tagállamban is használatos. A Tanács azonban az ilyen különleges eltérésekre vonatkozó kérelmeket egyenként vizsgálja, emiatt a folyamat igen időigényes. Az Európai Bizottság dokumentuma ezért azt javasolja, hogy azokat az eltéréseket, melyekért gyakran folyamodnak, a hatodik forgalmiadó-irányelv módosítása révén tegyék minden tagállam számára hozzáférhetővé.

2.2 A bizottsági dokumentum javaslata szerint az alábbi intézkedéseket kellene beépíteni a hatodik forgalmiadó-irányelvbe:

- a „csoportosítás” és „az egész vagyon vagy annak egy részének átruházása egy társaságra” esetére érvényes szabályok módosítása annak érdekében, hogy az érintettek indokolatlanul ne juthassanak előnyhöz, illetve ne szenvedjenek hátrányt,
- intézkedések az olyan befektetési arany után fizetendő HÉA kikerülésének megakadályozására, amelyet később fogyasztási cikkek előállítására használnak fel,
- különleges esetekben az áruk és szolgáltatások adóköteles értékének újrabecslése a szabadpiaci forgalmi értékük alapján,

(*) A HÉA, illetve hozzáadottérték-adó kifejezés alatt magyarországi vonatkozásban az áfa értendő (A ford.)

(1) COM(2005) 89 final

(2) COM(2000) 348 final és COM(2003) 614 final

– a tárgyi jellegű szolgáltatások státuszának világossá tétele és hangsúlyozása,

– a fordított adózásra vonatkozó mechanizmus módosítása egyes ipari ágazatok esetében.

2.3 Az üzletek csoportosítása és a vagyonátruházás esetében az Európai Bizottság él a tagállami hatáskörök megerősítésének lehetőségével azokon a területeken, amelyek az adókijátszások és adókikerülések szempontjából kihasználhatók. Azaz: javaslatában engedélyezi a tagállamok számára, hogy lépéseket tegyenek annak biztosítására, hogy a szabályok alkalmazása olyan igazságos eredményre vezessen, amely az érintetteket nem juttatja igazolhatatlan előnyökhöz és hátrányosan sem érinti őket.

2.4 A befektetési arany – például rudak vagy lapok formájában tartva – mentes a HÉA hatálya alól. Ha az arany értékesítésére olyan formában kerül sor, amikor az már nem minősül befektetési aranyra – például ékszerként –, a hozzáadottérték-adót meg kell fizetni. Ha a vásárló saját aranyát szeretné megmunkáltatni, csak a szolgáltatás után kell adót fizetni. Maga az arany ekkor nem adóköteles, annak ellenére, hogy elvesztette befektetési arany-státuszát, és ezért nem minősül adómentesnek. Számos létező eltérés az effajta visszaélések ellen kíván fellépni, ezért az Európai Bizottság olyan opcionális rendelkezésre nyújt be javaslatot, amely valamennyi tagállam számára lehetővé teszi, hogy a termékben lévő aranyat is adókötelesnek minősítse az aktuális szabadpiaci forgalmi értéke alapján.

2.5 Az adókijátszások és adókikerülések megakadályozása érdekében az Európai Bizottság javaslata – további feltételek teljesülése esetén – lehetővé teszi a tagállamok számára az értékesítések újrabecslését. Az újrabecslést kizárólag három pontosan meghatározott esetben lehet elvégezni, és csak akkor, ha az érdekelt felek között fennáll valamilyen kapcsolat. A kapcsolat jellegét a tagállamoknak kell meghatározniuk az irányelvben lefektetett kategóriák alapján ahhoz, hogy a szabályt alkalmazhassák. A javaslat szerint az újrabecslést a szabadpiaci forgalmi érték alapján kell elvégezni. A szabadpiaci forgalmi érték az a teljes összeg, amelyet a fogyasztónak abban az értékesítési fázisban kellene fizetnie a kérdéses áruért vagy szolgáltatásért, amelyben az értékesítésre sor kerül, az értékesítés időpontjában, tisztességes versenytételek mellett. A javaslat külön kimondja, hogy „a szabadpiaci forgalmi érték nem lehet alacsonyabb, mint az értékesítő önköltségi ára, kivéve, ha azt a piaci viszonyok indokolják”.

2.6 Az Európai Bizottság megemlíti, hogy a tárgyi eszközökre vonatkozó előzetes HÉA-levonások kiigazítása a hatodik forgalmiadó-irányelv 20. cikke alapján ugyanúgy alkalmazható a folyamatos, vagyona vonatkozó könyv szerinti értéküket figyelembe véve kezelt tárgyi jellegű szolgáltatásokra is.

2.7 Az Európai Bizottság egyben kiterjeszti az opcionális, fordított adózásra vonatkozó mechanizmus alkalmazását az adóalanyok számára teljesített, meghatározott értékesítésekre a gazdaság azon ágazataiban, amelyekben rendkívül nehéznek bizonyult az ellenőrzés. Ennek a mechanizmusnak az alkalmazása az adó megfizetésének kötelezettségét a szolgáltatást igénybe vevő félre ruhazza át. Az erre vonatkozó területek az épületekhez kapcsolódó szolgáltatások, személyzet biztosítása az épületekhez kapcsolódó szolgáltatásokhoz, a 13.B. cikk g) és h) pontjában említett terület vagy épületek értékesítése, amikor is az értékesítő a 13.C. cikk b) pontja szerinti értékesítésre vonatkozó adózás mellett döntött, valamint kezeléssel kapcsolatos szolgáltatásokból származó hulladékok, törmelékanyagok és újrahasznosítható anyagok értékesítése. A tagállamok hasonlóképpen igénybe vehetik a fordított adózásra vonatkozó mechanizmust különleges esetekben, ha az értékesítést olyan eladó végzi, akinek pénzügyi nehézségei vannak és nem képes tartozásai kiegyenlítésére, beleértve az adóhatóságok felé fennálló kötelezettségeit is. Ha egy tagállam élni kíván a fordított adózás mechanizmusának lehetőségeivel, előtte konzultálnia kell a HÉA-bizottsággal.

2.8 Az Európai Bizottság szerint a javaslat tíz, a hatodik forgalmiadó-irányelv 27. cikke szerinti határozatra vonatkozna, amelyeket következőképpen az irányelv hatályaon kívül helyez, továbbá megítélése szerint hét olyan határozat van, amelyekre a javaslat vonatkozna, hatályon kívül helyezésük azonban nem szükséges.

3. Az EGSZB megjegyzései a javaslattal kapcsolatban

3.1 Az EGSZB támogatja a HÉA-rendszer egyszerűsítését a belső piacon az Európai Bizottság COM(2000) 348 final jelű közleményében foglalt rendelkezésekkel összhangban.

3.2 Az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a hatodik forgalmiadó-irányelv rendelkezései közül a felsorolt, eltérésekre vonatkozó különleges intézkedéseket egyszerűsíteni kellene, mivel a határokon átnyúló kereskedelemmel foglalkozók számára megnehezítik az adórendszer megértését. Az EGSZB támogatja azt a javaslatot, hogy azokat az eltéréseket, melyekért gyakran folyamodnak, a hatodik forgalmiadó-irányelv módosítása és kiterjesztése révén tegyék minden tagállam számára hozzáférhetővé.

3.3 Az EGSZB azon az állásponton van, hogy a hatodik forgalmiadó-irányelvre vonatkozó javasolt módosítások és kiegészítések – amennyiben a tagállamok azokat megfelelően hajtják végre – hatékony eszköznek bizonyulnak majd az adókijátszások és adókikerülések megakadályozására.

3.4 Az EGSZB-nek nincs ellenvetése az Európai Bizottság javaslatának az üzletek csoportosításáról, a vagyonaátruházásról, valamint a – például ékszer készítéséhez – felhasznált befektetési arany megadóztatásáról szóló részével kapcsolatban: úgy látja, hogy ez a korábbi hiányosságokra logikus megoldást ad.

3.5 Az EGSZB elismeri, hogy néhány esetben, ha felmerül az értékesítések fölé- vagy alábecslése révén történő adókijátszás gyanúja, az adóalapot a szabadpiaci forgalmi értéken kell meghatározni. A gyakorlatban viszont nehézségeket okozhat az eladási és a szabadpiaci forgalmi érték közötti jelentős különbség megállapítása, mivel nincs pontos meghatározás arra nézve, mit értünk szabadpiaci forgalmi érték – amely az érintett felek becslésén alapul –, illetve jelentős értékkülönbség alatt. Az EGSZB aggódik amiatt, hogy a világos megfogalmazás hiánya a vállalkozások számára bizonytalanságot szül. Ahhoz tehát, hogy a tagállamok saját jogrendszerükben alkalmazhassák ezt az eszközt, a szabadpiaci forgalmi érték pontos definiálására és a jelentős különbség mennyiségi meghatározására van szükség.

3.6 Az EGSZB osztja az Európai Bizottság nézetét azzal kapcsolatban, hogy világossá kell tenni, hogy a tárgyi eszközökre vonatkozó előzetes HÉA-levonások kiigazítása az ugyanilyen jellegű szolgáltatásokra is vonatkozik.

3.7 Az EGSZB a fordított adózás mechanizmusát olyan eszköznek tartja, amelyre az adókijátszások és az adókikerülések megakadályozásához lehet szükség. Ez az eszköz különösen helyénvaló abban az esetben, ha az eladó pénzügyi nehézségekkel küzd, és komolyan kétséges, hogy eleget tud-e tenni adóügyi kötelezettségeinek. A fordított adózás mechanizmusával kapcsolatos gyakorlati tapasztalatok alapján érdemes lenne megfontolni, hogy nem lehetne-e ezt a mechanizmust más területeken is fakultatív jelleggel felhasználni.

4. Az EGSZB általános megjegyzései

4.1 A tanácsi irányelvre tett javaslat a végrehajtást tekintve reális, és megfelel az Európai Bizottság céljának – amely mellett a 2000. június 7-i, a Tanácshoz és az Európai Parlamenthez intézett közleményében kötelezte el magát –, hogy ésszerűsítsen a hatodik forgalmiadó-irányelvtől való, jelenleg hatályban levő nagyszámú eltérés közül néhányat. Az EGSZB azonban felhívja a figyelmet arra, hogy a HÉA-jogszabályok átfogóbb felülvizsgálata és az adójogszabályok további harmonizációja sokkal hasznosabb lenne a közös hozzáadottértékadó-rendszer egyszerűsítése és hatékonyabbá tétele szempontjából.

4.2 Fontos megemlíteni, hogy az EU-jogszabályok és irányelvek túlzott bonyolultsága általában hátráltatja azok helyes és gyors végrehajtását, illetve hatékony érvényesítését a tagállamokban. Ebben az értelemben a javaslat – feltéve, hogy a tagállamok megfelelően és elég gyorsan hajtják végre az abban foglaltakat – a helyes irányba tett lépés. Az EGSZB úgy véli, hogy a közös HÉA-rendszer egyszerűsítését szolgáló további lépéseknek kellene követni azt.

Brüsszel, 2005. december 15.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Anne-Marie SIGMUND